

LĪLĀ

HET KOSMISCHE SPEL VAN
LEEGTE EN WERKELIJKHEID

Guy Eugène DUBOIS is eveneens de auteur van:

VIPASSANA BHAVANA

—Inzichtmeditatie—

ATTHAKAVAGGA

—De Vrede van de Boeddha—

SATTA-VISUDDHI

—De Zeven Zuiveringen—

DHAMMA

—Overdenkingen bij een Ultieme Werkelijkheid—

DHAMMAPADA

—Het Pad van Waarheid—

KHAGGAVISANA Sutta

PARAYANAVAGGA

—De Weg naar de Andere Oever—

WOORDEN VAN WIJSHEID

—De Dhammapada Zonder Exegese—

ITIVUTTAKA

—Zo is het Gezegd—

KHUDDAKAPATHA

—Korte Passages—

YATRA NAAR MAJJHIMADESA

—Een Pelgrimsreis naar het Middenland—

UDANA

—Geïnspireerde Uitspraken van de Boeddha—

SATIPATTHANA

—Het Pad naar Zelfrealisatie—

EKAYANO MAGGO

—De Directe Weg—

SOTAPATTIMAGGA
—*Het Pad van de Stroombetreder*—

ANICCA
—*Sleutel tot Bevrijding*—

JIJ BENT DE STROOM

DHAMMA-ZAADJES
—*Deel I & II & III & IV & V & VI*—

ASTAVAKRA GITA
—*Het Lied van de Verguisde*—

BEVRIJDING & ZELFREALISATIE
—*De Woorden van de Astavakra Gita*—

YATHA-BHUTA
—*The True Nature of Reality*—

HSIN HSIN MING
—*Het Sacrale Niets*—

KANCHUKA'S
—*Versluierungen*—

*Al deze boeken kunnen gratis gedownload worden
op de website <https://yatha-bhuta.com>*

LĪLĀ

HET KOSMISCHE SPEL VAN
LEEGTE & WERKELIJKHEID

Guy Eugène DUBOIS

Voorwoord door Paul Van hooydonck

Dhamma
books

• *Spirituele wijsheid is een geschenk dat met inzicht en mededogen gedeeld moet worden en niet uitgebuit voor vulgair persoonlijk gewin. Wanneer wijsheid gecommmercialiseerd— 'vermarkt'— wordt, verliest ze haar zuiverheid en verwordt ze tot koopwaar, waardoor diepgaande inzichten een taxatie krijgen, wat hun transformerende kracht ondermijnt.* •

(Guy E. Dubois)

Om deze reden mag dit boek vrij gereproduceerd, gebruikt en verspreid worden—via elk medium of bestandsformaat—mits inachtneming van de clausules van de copyright licentie (CC BY-NC-SA 4.0) van Creative Commons Belgium



D/2024/Guy Eugène Dubois, uitgever
Zomerlaan 8/101 - 2580 Beerzel, België
gdubois.dhammabooks@gmail.com
<https://yatha-bhuta.com>

Vormgeving, Prepress & Design: GD
Cover: Śiva Nataraja, Dancing in Universe
Tekstcorrectie: Jan Dewitte
Gezet in Helvetica Neue
Papier: HVO wit FSC
Druk: Brave New Books, Rotterdam, NL
ISBN: 9789465122199 | NUR-Code: 718

• *Dit is het ware geheim van het leven—volledig opgaan in wat je op dit moment doet. In plaats van het als werk te zien, beschouw het als spel.* •

Alan Watts

INHOUD

INHOUD	11
VOORWOORD	13
INLEIDING	17
LĪLĀ STAAT VOOR DIRECT ERVAREN	21
LĪLĀ: EEN KOSMISCH SPEL	27
HET 'GODDELIJKE' IN HET CONCEPT LĪLĀ	43
LĪLĀ & TANTRA	55
HOOFDSTUK I - LĪLĀ IN HET HINDOEÏSME	59
HOOFDSTUK II - LĪLĀ IN HET BOEDDHISME	67
HOOFDSTUK III - LĪLĀ IN FILOSOFIE EN SPIRITUALITEIT	79
HOOFDSTUK IV - LĪLĀ IN DE HEDENDAAGSE WERELD	141
HOOFDSTUK V - BEOEFENING VAN LĪLĀ IN HET HEDEN	153
NAWOORD	175
BIBLIOGRAFIE	179
VOETNOTEN	181

VOORWOORD

In de etherische ruimte van de Shiva Sutra's ontvouwt Līlā zich als een kosmisch spel, een heilige dans van het Absolute die de schepping, transformatie en vernietiging van het universum op een diepgaande manier tot leven brengt.

Deze oude, mystieke teksten onthullen een fundamentele waarheid: dat ons bestaan deel uitmaakt van een eindeloze cyclus van verandering en beweging, waarin het Absolute zichzelf uitdrukt door middel van voortdurende evolutie en transformatie.

Wanneer we onszelf toestaan om even stil te zijn en onze aandacht naar binnen te richten, komen we tot de ontdekking dat de wereld in ons en om ons heen voortdurend in beweging is. Geluiden verschijnen en verdwijnen, gedachten duiken op en verdwijnen weer, en emoties stijgen op om weer te vervagen.

Dit constante proces van komen en gaan weerspiegelt de diepere aard van het bestaan: alles wat opkomt, zal uiteindelijk verdwijnen. Deze vergankelijkheid, deze tijdelijkheid, is een universeel principe dat ons herinnert aan de onophoudelijke stroom van verandering die het leven doordringt.

We worden geboren op deze wereld.

Ons leven ontvouwt zich hier.

We groeien op, gaan naar school, krijgen kinderen, worden oud en sterven.

We kennen momenten van voor- en tegenspoed.

Van geluk en ongeluk.

Van rijkdom en armoede.

Van ziekte en gezondheid.

Van eenzaamheid en verbinding.

Van diepe zingeving en wanhoop.

*Van oorlog en vrede.
Dat is het spel der dingen in deze wereld.
Het spel van vormen die komen en gaan.
De beweging aan de oppervlakte
van de weidse oceaan van het bestaan.
Al deze vormen zijn tijdelijk.
Vergankelijk, kortstondig, vluchtig.
Ze zijn een kort leven beschoren.
Omwille van de eenvoudige reden
dat ze bestaan binnen de dimensie 'tijd'.
In het Oosten spreekt men over de relatieve
werkelijkheid/samsāra/de zintuiglijke wereld.*

*In het licht van de eeuwigheid hebben
deze tijdelijke fenomenen slechts een relatief belang.
Ze rijzen op uit het veld van de ongemanifesteerde
potentialiteit om er terug in te verdwijnen.
In het Oosten heet dat de Absolute Werkelijkheid.*

*Datgene wat er altijd is.
Datgene wat niet verandert.
Maar wat niet zintuiglijk waarneembaar is.
In het Westen zouden velen het woord 'God' gebruiken.*

*Waarachtige spirituele beoefening richt zich
op de ervaring van deze transcendente werkelijkheid.
Niets in de wereld van voorbijgaande vormen
brengt ons blijvende voldoening.
Een baan, een huis, geld, een relatie, een gezin, succes,
prestige, reputatie, macht zijn tijdelijk.
Vluchtige verschijnselen in het universele spel
der dingen.*

*Alleen datgene in ons dat niet komt en gaat,
dat niet verschijnt en verdwijnt,
dat niet ontstaat en vergaat
biedt ons waar we zo naar verlangen.*

*Het is wat we zijn.
Het is ons ware gelaat.
Het is onze essentie.
We zijn eeuwig.
Tijdloos en grenzeloos.
Als we ons dit realiseren verliest het tijdelijke,
het spel der vluchtige vormen aan belang.
We zien dat dit eindeloze komen en gaan
zich afspeelt aan de oppervlakte van het bestaan.*

*Līlā is een prachtig theaterstuk.
Het is een spel.
Niet zo ernstig.
Wij zijn de stille en eeuwige toeschouwer
van het spel der vormen.
Dat weten is het diepste geluk.*

*Paul Van hooydonck
Barcelona, september 2024*

INLEIDING

De *Śiva Sūtra's* ¹ onthullen *Līlā* als een heilige dans van het Absolute ²—een kosmisch spel waarin het universum geschapen, getransformeerd en vernietigd wordt.

Deze speelse energie is echter niet beperkt tot shaivistische teksten, maar stroomt door vele religieuze en filosofische tradities als een onzichtbare draad die de menselijke ervaring verbindt met de Oerbron: Puur Bewustzijn.

In de *Bhagavad Gītā* ³ treedt *Krishna* op als de goddelijke leraar, wiens aardse daden doordeesemd zijn van wijsheid en kosmische vreugde. Hoewel *Līlā* niet expliciet genoemd wordt, belichamen zijn handelingen de speelse kracht die het universum vormt. De *Gītā* ⁴ nodigt ons uit het leven te zien als een theater waarin het Absolute zich in een eeuwige cyclus van creatie en transformatie ontvouwt.

Ook in de *Vishnu Purana* en *Bhagavata Purana* ⁵ wordt het thema van *Līlā* belicht. Hier worden de daden van *Vishnu* en *Krishna* gezien als manifestaties van de kosmische speelsheid waarmee ze de wereld beschermen en hervormen. *Krishna's* jeugd, zoals beschreven in de *Bhagavata Purana*, ⁶ weerspiegelt dit spel—ogenschijnlijk onschuldige daden die een diepe kosmische betekenis in zich dragen. De schepping door *Vishnu* is een cyclisch, speels proces, een expressie van goddelijke creativiteit die vreugde en vrijheid uitstraalt.

Līlā is niet louter een goddelijke kracht; het is de kern van de dynamiek van verandering en wedergeboorte die de kosmische dans ritme geeft.

In het *tantrisme* wordt *Līlā* gezien als de spontane uitdrukking van *Śakti*—de creatieve energie die door het universum stroomt. ⁷

Tantrische teksten beschrijven het universum als een goddelijke dans waarin elke manifestatie, groot of klein, deel uitmaakt van een onophoudelijk proces van creatie, transformatie en hernieuwing. Deze visie nodigt ons uit om de wereld te beschouwen als een levende, dynamische ruimte, waarin niets statisch is en alles voortdurend muteert en transformeert.

Ook buiten de religieuze context ontdekken moderne denkers het concept van *Līlā*. Zij beschouwen het leven als een spel van mogelijkheden, waar starre structuren verdwijnen en vrijheid bloeit.

Zoals Krishnamurti zei:

• Vrij zijn is een geestestoestand—niet vrij zijn van iets, maar het gevoel van vrij te zijn, de vrijheid om alles in twijfel te trekken en daarom zo intens, actief en krachtig, dat het elke vorm van afhankelijkheid, slavernij, navolging en aanvaarding overboord gooit. •

Een vrije denker speelt niet enkel het goddelijke spel—hij is *Līlā*. In deze kosmische dans is hij zowel de danser als de muziek die hem leidt, zowel de stroom die hem beweegt als het bewustzijn dat alles doordringt, de stille getuige van dit alles.

Līlā overstijgt tijd en ruimte. Het nodigt ons uit om het leven te omarmen in zijn spontaniteit, zonder enige behoefte aan controle of zekerheid. Zonder nood aan enig resultaat. Het leven als een kosmische werveling die ons meesleept als dansende derwisjen, ronddraaiend in een extatische cirkel van verrassing en verandering.

Līlā leert ons de golven van het bestaan te berijden, elke nieuwe ervaring te begroeten met een open hart en een speelse geest. In deze speelse overgave ontvouwt zich wat we werkelijk zijn: een openbaring van Puur Bewust-

zijn, vrij en onbevangen, in complete harmonie met de stroom van het leven.

Het goddelijke spel onthult dat vreugde en creativiteit de kern van het bestaan vormen. Vreugde is, als één van de zeven verlichtingsfactoren (*sambojjhaṅga*),⁸ niet alleen een vrucht van ontwaken, maar ook een essentiële voorwaarde ertoe, terwijl creativiteit de onbeperkte expressie van dit ontwaken mogelijk maakt en ons uitnodigt om steeds opnieuw de stroom van het leven te vernieuwen.

Als een van de zeven verlichtingsfactoren is vreugde niet alleen een vrucht van ontwaken, maar ook een vereiste ertoe. *Līlā* herinnert ons eraan dat het leven geen taak is om te voltooien, maar een uitnodiging om te spelen, te ontdekken, en ons steeds te laten verrassen door de spontane wendingen van het leven. Niet door te *streven*, maar door te *zijn*.

Ook het schrijven van dit boek was een creatieve reis vol verrassingen en inzichten, een proces waarin iedere stap nieuw licht wierp op het grotere geheel. Het vormde een ode aan het leven, een viering van de spontane schoonheid van ervaringen die ons voortdurend uitnodigt om met verwondering en een open hart te dansen op het ritme van het bestaan.

Bij het afsluiten van dit boek wil ik mijn oprechte dank uitspreken aan mijn spirituele vriend Jan Dewitte. Zijn zorgvuldige tekstredactie heeft dit boek niet alleen naar een hoger niveau getild, maar ook de hele reis verdiept. Ik ben hem enorm dankbaar voor zijn inzichten, aanwijzingen en toewijding, die als een verfrissende bries door deze pagina's gegaan zijn. Zonder zijn bijdrage zou deze ervaring nooit hetzelfde geweest zijn.

Guy
Cavalaire-sur-Mer, oktober 2024

—Inleiding—

—Pagina 20 van 200—